DENÍK.

Desátý Mezinárodní kongres pro trestní právo a vězeňství v Praze, jenž se má konati v Praze v posledním týdnu měsíce srpna t. r., slibuje hojnou účastí odborných kruhů, zejména zahraničních, státi se zcela mimořádnou událostí ve světě kriminalistickém. Přípravy k tomuto sjezdu jsou v plném proudu; dělí se o ně jednak stálá kancelář Mezinárodní komise pro trestní právo a vězeňství v Bernu, jíž připadla za úkol péče o opatření, vytištění a rozeslání sjezdových referátů o otázkách daných na program sjezdu, jednak místní organisační výbor v Praze, který na se vzal přípravu kongresu po stránce technické. Stále ještě docházejí hojné přihlášky účastníků. Zvláště početné jsou přihlášky došlé z Anglie a Spojených států severoamerických, které málem již dosahují počtu dvou set. Jen vládních delegátů vysílá president Hoower na sjezd 21; kromě toho vysílají jednotlivé státy Unie své zvláštní delegáty. Ale také četné jiné státy evropské i zámořské jmenovaly již své zástupce. Sjezdová jednání budou se konati ve čtyřech sekcích, z nichž každá bude probírati tři otázky, vztahující se na aktuální problémy z oblasti trestního práva a vězeňství. Jedna z těchto sekcí je věnována cele trestnímu soudnictví nad mládeží, což má obzvláštní význam pro náš stát, hledíc na to, že jak známo osnova trestního práva mládeže se stane po prázdninách předmětem jednání našich sborů parlamentních. Vynikající význam kongresu jeví se též ve složení čestného sjezdového výboru, v němž zasedají přední osobnosti z kruhů úředních i širších za předsednictví ministra spravedlnosti Dra Meissnera jako zástupce vlády. Organisační výbor snaží se o to, aby se dostalo členům kongresu náležitého uvítání i mimo vlastní program sjezdu a aby jim byla poskytnuta příležitost seznati pamětihodnosti našeho veleměsta a sblížiti se s našimi kruhy společenskými. Aby byly způsobem právě uvedeným zabaveny dámy, doprovázející členy kongresu, také v době sjezdových jednání, o to bude pečovati zvláštní dámský komitét za předsednictví paní Hany Benešové, choti ministra zahraničních věcí.

Valná schůze »Svazu čsl. soudců,« která se konala dne 15. června 1930 v Praze, byla tentokráte očekávána s mimořádným napětím. To proto, že upřímné snahy dnešního ministra spravedlnosti o odstranění krise, jež v soudnictví od převratu trvá, narazily na odpor ostatních kategorií vysokoškolských úředníků státních, takže věc ocitla se na mrtvém bodě a soudcové nevidí v blízké budoucnosti nijakou nápravu dnešního bez-

útěšného stavu. Je přirozeno, že za tohoto stavu zkoumají, co bylo a jak má býti dál. Co bylo, je a zůstane černě zapsáno v historii našeho soudnictví. Neobyčejný vzrůst práce ve všech oborech soudní pravomoci — a naproti tomu zmenšený počet sil k jejímu zdolání; na jedné straně úbytek zapracovaných soudců, na druhé nedostatečný příliv sil nových, jež se soudní službě ze známých a pochopitelných důvodů vyhýbají. A tak stálo naše soudcovstvo před záhadou, jak zmoci za těchto poměrů ohromný nával práce. Majíc za to, že krise je přechodná a náprava blízká, vrhlo se na příval práce, jímž bylo zavaleno, a hledělo jej zdolati stůj co stůj. A poněvadž to nešlo v normální době úřadování jinak předepsané a tím postupem, jejž zákon pro řízení před soudy předpisuje — obětovali naši soudcové obé. Nasadili své zdraví a jali se porušovati jasné a kategorické — nikoli zastaralé, ale moderní, nikoli bezúčelné, ale zrale promyšlené — předpisy procesní. To byl krok osudný — tím osudnější, že, jak se ukazuje, zůstal zcela marným.

Na valné schůzi byla uctěna památka 31 soudců, již zůstali v posledním roce na bojišti. A bylo také zpytováno svědomí, kam se dospělo porušováním zákona. A došlo se k stejně smutnému výsledku: způsob souzení, jak se dosud konal, uznán za nedůstojný, vážnost a důvěru k soudům podkopávající, poznáno, že prostředek tento situaci nezlepší a soudy jen diskredituje.

»Ježto po léta trvající mimořádnou výkonností je však soudcovstvo úplně vyčerpáno a krise stala se stavem trvalým, prohlašuje, že není více v jeho moci, aby neblahým účinkům této krise dále čelilo.« Tak zní poslední věta resoluce přijaté na valné schůzi dne 15. června 1930.

Co má býti dále? Resoluce o tom nedává žádné pokyny a činí tak právem. Ponechává další postup svědomí každého soudce. Nejde jí o vynucování zlepšení platů nějakými direktivami nebo hrozbami. Podle hlasů jednotlivců jak na valné schůzi, tak v »Soudcovských l.« lze však na otázku, co má býti dále, vytušiti odpověď. Soudcovstvo chce i nadále plniti svou povinnost — ale nechce tak činiti na újmu svého zdraví ani na újmu zákona. Odpovědnost za to, že se snad řízení ještě více zpomalí, nemůže stihati soudce, nýbrž ty, kteří se vzpírají rozmnožení sil soudcovských. Přes to, že k tomuto obratu v nazírání na postavení a úkol soudců a na poměr jejich k zákonu dochází za okolností neradostných, přináší právě toto poznání, jímž nalézá soudcovstvo zase sebe samo, do věci nesporně mnoho jasu. Nemůže býti hroznějšího pomyšlení pro stát, než že výkon soudnictví je v rukou osob ochotných porušovati zákon.

Věděli jsme, že naši soudcové porušovali zákon jen pod tíhou situace — ačkoli ani to jsme nemohli schvalovati — a dnes nemůžeme než vítati, že jdou do sebe, vidouce marnost sebe větších obětí, a že se vrací k úctě k zákonu. Průběh valné schůze a literární projevy o ní naplňují i jinak opravdového přítele soudnictví uspokojením. Soudcovstvo se veřejně přiznává k chybě, kaje se z ní a slibuje nápravu — bezpečný to doklad, že naše soudcovstvo je, bohudík, v jádře zdravé. Vynikající členové Nejvyššího soudu ujímají se vedení a ukazují, kudy z dnešního, soudců nedůstojného stavu ven. Soudce nemá povinnosti zdolati stůj co stůj a co nejrychleji nával práce, jež se mu přiděluje, nýbrž jeho povinností je sloužiti právu a spravedlnosti, a to ovšem horlivě a co nejsvědomitěji; bude-li tak činiti, nebudou od soudů odcházeti strany roztrpčené tím, že se ani k slovu nedostaly, a bude tedy nejen vzrůstati víra ve spravedlnost, nýbrž i vážnost soudcovského stavu a důvěra v něj. A soudcové sami najdou zase svou lásku k povolání a naplněni budou vnitřní spokojeností z díla svědomitě vykonaného. A nepochybuji o tom, že »i to ostatní bude jim přidáno.«

Passivní resistence? Četli a slyšeli jsme tato slova brzy po valné schůzi soudcovstva. Než ten, kdo v této souvislosti těchto slov užívá, prozrazuje, že nemá správný pojem ani o podstatě soudnictví ani o významu pasivní resistence. Pasivní resistence předpokládá: pro jistou technickou činnost jsou dány předpisy, ale předpisy zastaralé, dané pro zcela jiné poměry, tedy nepotřebné, takže nedbáním jich se činnost, o niž jde, jenom zlepší. Návrat k těmto předpisům znamená naproti tomu zhoršení dosavadní činnosti a má za účel právě jenom to, aby toto zhoršení se pociťovalo.

Postavte naproti tomu činnost soudcovskou, při níž je důkladné a pravdivé zjištění skutkového děje hlavní a nezbytnou podmínkou správnosti rozhodnutí, srovnejte s tím výsledky, k nimž se dospěje, zachovávají-li se předpisy procesní, s výsledky, jaké se objevují, nedbá-li se těchto předpisů — a zastydíte se, že jste vůbec slova o pasivní resistenci vyslovili.

Osnova zákona o tisku a osnova zákona o ochraně cti staly se širší veřejnosti v plném znění přístupnými otištěním v časopise »Věstník československých novinářů« č. 5. Osnova zákona o tisku, čítající 93 paragrafů, je rozdělena na čtyry hlavy. První obsahuje ustanovení obecná, druhá tiskový řád (výroba a rozšiřování tiskopisů), ustanovení pořádková, oddíl o pravdivosti tiskových zpráv, který upravuje především na novém základě instituci tiskové opravy, dále předpisy o tiskopisech ohrožují-